

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de erroribus Pelagianorum, de gratia, de iustificatione & merito,
de virtutibus theologicis & quatuor cardinalibus, ac de ineffabili mysterio
incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. I. Tribus conclusionibus triplex hæc difficultas resolvitur

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77177)

mitas manifesta sit, unum addendum est: scilicet A omnia quæ SS. Patres D. Paulo tribuunt, quibus conantur Aversarii probare indivisam esse auctoritatem & potestatem inter Petrum & Paulum, eadem ab iisdem Patribus de cæteris Apostolis, maxime verò D. Jacobo, & etiam aliis Episcopis, aliquando dicta fuisse.

In primis dicitur est D. Jacobus Romæ Episcopus ab Epiphonio hæresi 41. ubi inquit Hyginum Papam successisse in Episcopatu Romano, Jacobo, Petro, & Paulo; atque adeo Jacobum fuisse Romæ Episcopum, & quod majus est, Episcopum Romanum. Dicitur præterea Jacobus Petri successor, ab eodem Epiphonio eodem loco, ubi dicit Hyginum Papam novam successionem habuisse à Jacobo, Petro, & Paulo, Propterea dicitur à Chrysostomo homil. 33. in Matth. Apostolatus apicem tenuisse, & à Clemente Romano Epist. 1. gubernasse omnes ubique Ecclesias Christi Domini; ac demum Clementis Epist. 1. Jacobum vocat Episcoporum Episcopum, & Pontificem Pontificum, quo sanè nihil unquam dici majus potest de D. Paulo.

Tandem ea omnia de cæteris etiam Episcopis interdum dicta sunt, quæ supremam & primam dignitatem Ecclesiæ significare videntur. In primis enim ipse Senatus Apostolicus, ut refert D. Clemens lib. 6. Constitutionum cap. 14. ad quosdam Syriæ Episcopos, scripsit vobis hanc Catholicam doctrinam, ad confirmandos vos, qui in universali Episcopatus creditis est. & commissus: & D. Ignatius Epist. 6. vocat Episcopum Philadelphium, Episcopum communem Ecclesiæ. Præterea Episcopus interdum dicitur Vicarius Christi in cap. 2. Mulier debet. 37. qu. 5. ubi expresse dicitur, Episcopus Vicarius Domini est. Concilium etiam Toletanum 6. in Exordio vocat Episcopos Hispaniæ & Galliæ Summos Pontifices; & Zozimus Episcopus ad Helicium, præcipit ut Clerici per gradus Clericatus ad locum ascendant Summi pontificatus, id est, Episcopatus. Quis verò ideo dixerim omnes Episcopos pares dignitate esse Petro, & habere regimen totius Ecclesiæ Placuit hæc pauca ex multis quæ addi possent advertere, ut quisque intelligat, plurima interdum apud sanctos Patres reperiri de D. Paulo, tum de aliis Apostolis, ac etiam Episcopis, quæ non nisi meram commendationem continent, nec summo vigore intelligi unquam possunt: sed de aliis Apostolis, aut Episcopis, certâ quadam analogiâ, & proportionem dicuntur, quæ de solo Petro cum omni proprietate verè sunt.

Quæstionem hanc fuse satis explicatam, de uno in duobus, Petro scilicet & Paulo, Pontifice, & ut ita dixerim inversâ & imperiali oppositâ aquilâ in qua sub uno capite duplex corpus, non duo capita in uno corpore esse dicuntur: Elegantibus verbis elaudo, Fortunati lib. 3. Carminum, quibus utriusque Petri & Pauli propriissimas dotes explicat:

Cælorum porte lati duo lumina mundi,

Ore tonat Paulus, fulgurat arce Petrus,

Inter Apostolicas radiant luce coronas,

Doctior hic meritis, celsior ille gradu,

Hunc per corda hominum referantur, & astra per illi:

Quos docet ille stylo, suscipit iste polo.

Pandit iter cæli hic unus dogmate, clarius alter:

Est via cui Paulus, janua sibi Petrus.

ARTICULUS III.

Verum in primatu totius Ecclesiæ sit aliqui legimus Petri successor, illeque sit solus Romanus Episcopus, & quo jure primatus universalis Ecclesiæ cum Episcopatu Romano conjunctus sit?

§. I.

Tribus conclusionibus triplex hæc difficultas resolvitur?

Dico primò, auctoritatem regendi universalem Ecclesiam, non esse cum officio & persona Petri extinctam, sed ad successores ejus transiisse.

Conclusio est certa de fide, & colligitur ex verbis illis Christi Matth. 16. Tu es Petrus & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, quibus Petrum totius Ecclesiæ fundamentum esse significavit de ratione enim fundamenti est non modò ædificium inchoare, sed etiam illud perpetuò sustentare & conservare; ruente quippe fundamento, totum ædificium ruat, necesse est: cum igitur adhuc Christi Ecclesia duret, durare quoque debet fundamentum, in quo sustentetur: At illud non durat in persona Petri: Ergo in ejus successoribus.

Idem deducitur ex illis verbis Christi Joan. 21. Pæce oves meas, quibus traditur Petro potestas pascendi & regendi omnes oves Christi: Sed Petrus non pavit per se omnes oves Christi: Ergo pavit eas per suos successores, quibus pastoris officium communicavit.

Adde Christum Ecclesiæ in nova lege non negasse quod Synagoga in veteri concessit: At Synagoga quandiu perstitit, per supremos pastores Monarchicè fuit gubernata, statimque ut aliquis è vivis migrabat, alter ex Tribu Levitica in ejus locum sufficiebatur: Ergo Ecclesia in nova lege iisdem supremis pastoribus sibi invicem succedentibus debet gubernari: hoc tamen discrimine, quòd successio Pontificum per carnalem propagationem in veteri lege descenderet, non tamen in nova lege, in qua status virginitatis cæteris aliis statibus supereminet, sed per supernaturalem quandam propagationem, nimirum electionem, quâ positâ, personæ electæ & designatæ, supernaturaliter Christus pastorem confert potestatem, & primatum universalis Ecclesiæ.

Confirmatur: Christus teste Apostolo ad Ephesios 4. constituit in Ecclesia pastores & Doctores duraturos usque ad finem mundi, donec occurrant omnes in unitatem fidei &c. ut jam non simus parvuli fluctuantes, & circumferamur omni vento doctrine, in nequitia hominum, in astutia ad circumventionem erroris. Quod si pastores alios voluit Christus esse perpetuos, multò magis caput pastorum, cum magis necessarius sit ad vitanda schismata, extinguendas hæreses, & ad regendam universalem Ecclesiam.

Confirmatur amplius ex fine ipsius supremi pontificatus: cum enim non in commodum Petri, aut supremi Pontificis, sed in utilitatem Ecclesiæ institutus sit, juxta illud Augustini de pastoribus cap. 10. Quod Christiani sumus, propter nos

no est, quod verò propositi propter vos, & Ecclesia A
ad finem usque sit permanens, non debuit,
moriente Petro, interire supremus ille pontifi-
catus, sed tamdiu permanere, quandiu ipsa Ec-
clesia.

Demum eadem veritas suaderi potest ex factō
Petri, qui mortis proximus, sibi successorem Cle-
mentem declaravit, ut ipse Clemens lib. 3. Con-
stitutioni cap. 46. & alii gravissimi Auctores te-
stantur, et alii Petro substituant Linum, & Cle-
mentem, & quarto Clementem: quam controver-
siam sic componit Bellarminus lib. 2. de Romano
Pontifice cap. 1. ut Clemens fuerit à B. Petro de-
claratus successor in pontificia dignitate, quam
ipse humilitatis causa cessit Lino, & Cleto, qui
in pastoralis officio Petro fuerant adjutores, qui-
bus defunctis, successit ipse quartus Pontifex:
Non potuisset autem Petrus sibi in successorem
aliquem eligere, nisi à Christo didicisset, pasto-
ralem dignitatem fore semper in Ecclesia per u-
num aliquod supremum caput conservandam,
quia nec ipse poterat propria auctoritate illam
instituire, quam ut Vicarius acceperat vice Chri-
sti gesturus, nec in aliam formam à Christo non
transitam commutare: Ergo &c.

Dico secundò, Romanus Episcopus est le-
gitimus Petri successor in primatu totius Eccle-
siæ.

Probatur primò conclusio ex Conciliis gene-
ralibus, qui successorem in Petri sede & prima-
tu generalēque jurisdictionem in totam Eccle-
siam, tribuunt Romano Pontifici. In primis enim
Concilium Nicaenum I. Can. 39. hæc habet:
Si præstet Patriarcha iis omnibus, qui sub potestate
eius sunt, sicut ille qui tenet Sedem Romæ, caput est
& Princeps omnium Patriarcharum. Quandoquidem
ipse est primus, sicut Petrus, cui data est potestas in
omnes Principes Christianos, & omnes populos co-
rum, ut qui sit Vicarius Christi Domini nostri super
universos populos, & universam Ecclesiam Christianam.
& quicumque contraxerit, à Synodo excommunic-
abitur. Hunc Canonem refert Franciscus Ami-
ctus Tract. de Fide disp. 6. sect. 3. atque ex Tur-
riano, & Alano Copio, eum Arabicè extare in
Bibliotheca Marcelli II. Romani Pontificis,
etiamque ex codice Arabico, in Latinam lingu-
am, in hunc modum transferri. Veneramus se-
cundum Scripturas & Canonum definitionem, sanctis-
simam Romanæ antiquæque Ecclesiæ Episcopum, pri-
mum esse & maximum omnium Episcoporum. Vi au-
tem cunctis nationibus sue nationibus, imperat Patriar-
cha, & leges instituit & ut à principio Petrus Christi
Vicarius, religioni, Ecclesiæ, ceterisque ad Christum
res pertinentibus, præfatus, Principum Christiano-
rum, Provinciarum, & omnium Gentium Dominus
& rector erat: ita ille cuius Principatus Roma est, Pe-
tro similis, & auctoritate par, Patriarcharum omni-
um dominatum & principatum obtinet. Huic Sanctioni
si quis repugnaverit, & obistere ausus fuerit, totius Sy-
nodi decreto anathemati suscipiatur.

Eadem veritas constat ex Concilio Nicaeno 2.
Ad 2. ubi approbatur Epistola Adriani Papæ,
in qua habentur hæc verba: Cuius (Ecclesiæ
Romane) fides per totum terrarum orbem prima-
tum obtinens lucet, omniumque Ecclesiarum Dei ca-
put existit. Et ex Lateranensi sub Innocentio
III. cap. 5. ubi sic dicitur: Romana Ecclesia, dis-
pensante Domino, super omnes alias ordinaria po-
testate dignitatem obtinens, utpote mater univer-
sæ Christi fidelium & magistra. Et ex Lugdu-

Tom. IV.

nenſi sub Gregorio X. ubi Concilium vocat
Pontificem, Vicarium Christi, & successorem Petri.
Demum ex Florentino sub Eugenio, in decreto
unionis, in quo sic habetur: Item d. Quimus, s. Apo-
stolicam Sedem, & Romanum Pontificem, in univer-
sum orbem tenere primatum, & ipsum Pontificem Ro-
manum, successorem esse B. Petri Principis Apostolo-
rum, & verum Christi Vicarium, totiusque Ecclesiæ ca-
put, & omnium Christianorum Patrem ac Doctorem
existere; & ipsi in B. Petro pascendi, regendi, gubernan-
di universalem Ecclesiam, à Domino nostro Iesu Christo
plenam potestatem traditam esse.

Probatur secundò conclusio ex consensu &
testimonio primorum & antiquissimorum Pon-
tificum Romanorum, qui licet in propria cau-
sa, suspecti esse non debent, cum ferè omnes
fuerint Sancti, & Martyres, subindeque tan-
tam dignitatem falsò sibi arrogare voluisse,
credibile non est. Eorum testimonia fusè ex-
pendit Andreas Duvallius, in Tractatu de su-
prema Pontificis Potestate, part. 1. quart. 6.
eaque in tres classes distribuit; nobis tria vel
quatuor, quæ ad rem magis faciunt, referre
sufficiunt. Primum sumitur ex Epistola 3. Ana-
cleti, qui B. Clementi successit; tertio enim
capite illius Epistolæ, hæc verba leguntur. Hæc
Sacrosancta Romana & Apostolica Ecclesia, non ab
Apostolis, sed ab ipso Domino Salvatore nostro, pri-
matum obtinuit, & eminentiam potestatis super o-
mnes Ecclesias, ac totum Christiani populi gregem as-
secuta est, sicut ipse Beato Petro Apostolo dixit: Tu es
Petrus & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam.
Prima ergo sedes est celestis beneficii Romana Ecclesia,
quam Beatissimi Petrus & Paulus suo Martyrio conse-
crarunt. Sic Roma, quæ prius erat cacodæmonum
aristia, omnium errorum mater & alitrix, excusis
tenebris, & vanis superstitionum ritibus abjectis, si-
lurum Dei, exorto Sole iustitiæ, facta est copiosa pro-
pagatrix.

Similia docent alii Pontifices: Alexander I. 81.
Epist. 91. Relatum est (inquit) ad huius sanctæ & A-
postolicæ Sedis apicem, cui summæ dispositiones
causarum, & omnium negotia Ecclesiarum ab ipso Do-
mino tradita sunt, quasi ad caput ipso alicente Principi
Apostolorum. Tu es Petrus & super hanc petram æ-
dificabo Ecclesiam meam. Pius I. Christus hanc Sedem
Apostolicam, omnium Ecclesiarum caput esse præcepit
&c. Lucius I. Epistola ad Episcopos Hispaniæ
& Galliæ: Ecclesia Romana, Apostolica est, & ma-
ter omnium Ecclesiarum. Demum Julius I. Epist.
1. ad Orientales: Ipsa namque (Ecclesia Roma-
na) omnibus major & prælata est Ecclesiis, quæ non so-
lum Canonum & Sanctorum Patrum decretis, sed Do-
mini Salvatoris voce, singularem obtinuit princí-
pam: Tu es Petrus (inquit) & super hanc petram æ-
dificabo Ecclesiam meam.

Probatur tertio conclusio ex continua suc-
cessionē Pontificum Romanorum, in Petri Sede,
descripta & testata ab antiquissimis Auctoribus;
Irenæo lib. 3. cap. 3. Tertulliano in carmine
contra Marcionem lib. 3. in fine, Epiphaniæ hæ-
resi 27. Optato lib. 2. contra Parmenianum, Au-
gustino lib. contra Epistolam fundamenti cap. 4.
& plurimis Historicis, quibus non minus creden-
dum est, quam referentibus continuam seriem
Imperatorum & Regum.

Demum probari potest conclusio, & Ecclesia
Romana primatus demonstrari: Primò ex eo
quòd fides Romana semper in fide pura & illi-
bata permansit, eum tamen reliquæ omnes qua-

N H 2:

tuor

tuor Patriarchales sedes, Alexandrina, Antiochena, Constantinopolitana, Ierosolymitana, à vera fide & Apostolica doctrina interdum defecerint; illi enim potius sedes censetur succedere Cathedra Petri, quæ constanter servavit & servat doctrinam Petri. Unde Marcus Papa Epist. ad Athanasium, cujus mentio fit in Florentino sess. 20. *Hec sancta, inquit, & apostolica mater, omnium Ecclesiarum Christi Ecclesia, quæ per omnipotentis Dei gratiam, à tramite Apostolica traditionis nunquam aberrare probatur, sed alibata sine tenus permanet, secundum ipsius Domini sollicitationem.* Et Lucius I. Papa & Marcy in Epistola ad Episcopos Hispaniæ & Galliæ: *Ecclesia Romana, Apostolica est, & mater omnium Ecclesiarum, quæ à tramite Apostolica traditionis nunquam errasse probatur, nec hæreticis depravata novitatibus succubuit, secundum ipsius Domini sollicitationem.* Ego rogavi pro ut non desinat fides tua.

84. Secundo, quia in causis & controversiis fidei, ad Romanam Ecclesiam, vel ad sacram anchoram, SS. Patres semper recurserunt. Nam Anicetum Papam à Polycarpo, & Eleutherum ab Irenæo, in dubiis circa res fidei, consultum fuisse, scribit Hieronymus in libro de Viris illustribus: Cyprianus etiam consuluit Cornelium, ut constet ex variis ejus Epistolis ad eundem Pontificem; & Augustinus cum aliis Episcopis Africæ recurrit ad Innocentium I. in questionibus fidei, ut patet ex Epistola 90. & 92. Item Hieronymus Damasum Papam consuluit super questionem de tribus hypostasis, Epist. 57. ubi sic ait: *inde mihi Cathedram Petri, & sedem Apostolicam ore laudatam consensu consulendam, inde tunc anime meæ postulatibam, unde olim Christi indumenta suscepit, & sacerdote victimam salutis, à Pastore presidium oris flagito.* Similiter in toto orbe in causis hæresis, ad Romanos Pontifices missi fuerunt hæretici, ut vel errores suos retractarent, vel eorum damnationem subirent, ut videre est apud Baronium in Annalibus Ecclesiasticis de Marcione quidem, anno 146. de Valentino, anno 155. de Origine & ejus fautoribus anno 248. de Africanis, anno 254. de Ursacio & Valente, anno 350. de Vitali, anno 373. de Pelagio & Celestino, anno 418. & 430. & de aliis deinceps, iisdem sæculis & annis quibus eorum hæreses exorta sunt.

85. Tercio, Romanus Pontifex non solum erga alios Episcopos & Archiepiscopos, sed etiam erga Patriarchas suam jurisdictionem & auctoritatem sæpe exercuit, adeo ut Nicolaus I. Epistola ad Michaelem Imperatorem, & ad Patriarchas Constantinopolitanos à Romanis Pontificibus depositos enumeret, inter quos fuit Antimus, seu Antemus, quem frementibus & furentibus Augusto & Augusta, intrepide Agapetus deposuit, & in ejus locum Menam virum sanctissimum substituit. Damasus etiam Flavianum Patriarcham Antiochenum deposuit, & ad dicendam causam, Romam venire coegit, ut constet ex Theodoro lib. 5. hist. cap. 3. Neque solum Romanus Pontifex Patriarchas quando peccarunt deposuit, sed etiam suis sedibus, si ab aliis quibusdam injuste ejectos esse contingeret, restituit, ut notum est de Athanasio Alexandrino, Paulo Constantinopolitano, & Marcello Ancirano, à Synodis Orientalibus depositis, quos Julius I. restituit; de Chrylostomo item, quem Innocentius I. ab exilio revocare mandavit, & Arcadium Imperatorem, ejusque uxorem Eudo-

xiam, propterea anathemate percussit, ut constet ex Nicephoro lib. 3. cap. 34.

Quarto, Romanæ Ecclesiæ primatus ex eo aperte colligitur, quod semper in Conciliis, in quibus Romanus Pontifex non interfuit, datus est primus locus Legatis ejus, quicquid in contrarium dicat Calvinus. Nam in Nicæno præfuisse Romani Pontificis Legatos constat, qui enim primi subscripserunt, fuerunt Hosius Episcopus Cordubensis, Virus & Vincentius, Romanæ sedis Legati, ut videri potest apud Spondanum anno 325. num. 7. & omnes ferè graves Scriprores qui de Nicæna Synodo tractant, testantur. In secundo Concilio generali, nimirum Constantinopolitano primo, auctoritate Damasi celebrato, nulli præfentes fuerunt Legati Pontificis, sed in eo Nestarius Constantinopolitanus Episcopus præfuit: quia (ut inquit Bellarminus lib. 1. de Concil. cap. 19.) cum veller Pontifex, post convocatos Orientales Episcopos Constantinopolim, eos vocare Romanam ad celebrandum ibi Concilium, iis iustas ob causas se excusantibus, non misit Constantinopolim Legatos, sed permisit ut in eo præfideret Episcopus Constantinopolitanus. In tertio generali, scilicet Ephesino celebrato anno 431. præfuit Cyrillus Episcopus Alexandrinus, nomine Celestini I. ut constat ex Epistola Celestini ad Cyrillum, in qua suas vices illi mandavit, eumque instruit, quo pacto debeat ad Nestorium excommunicandum se gerere: *Quamobrem (inquit) nostræ sedis auctoritate adscita, nostræque vice & loco cum potestate usus, ejusmodi non absque exquisita severitate sententiam exequeris.* Tum ex Epistola Cyrilli ad Nestorium, in qua, nomine Romani Pontificis, illi excommunicationem fulminat, nisi relinquitur. In quarto Concilio generali, qui fuit Chalcedonense, loco Romani Pontificis Leonis primi, præfuerunt Paschasius & Lucentius Episcopi, & Bonifacius ac Basilius Presbyteri, qui & primi subscripserunt, & sententiam contra Dioscorum dixerunt, ut ex actis hujus Concilii liquet. In quinto Concilio generali, quod fuit Constantinopolitanum secundum, Vigilium, nullos misit Legatos, quia ut historia hujus Concilii refert, volebat illud celebrare in Italia, sed hoc non obstante, Concilium illud obtinuit vim æcumenicæ, propter Romanorum Pontificum approbationem; nam & ipse Vigilium, licet non statim, & alii, approbaverunt ac ratum habuerunt. Unde D. Gregorius libro 1. Epistola 24. non minus hoc Concilium; quam reliqua quatuor priora, universali Ecclesiæ consensu ait esse celebrata. In sexto generali, quod fuit Constantinopolitanum tertium, anno 680. celebratum, præfuit Pontifex Romanus per suos Legatos, Theodorum & Gregorium Presbyteros, & Joannem Diaconum, & Constantinum Subdiaconum, qui ut ex Concilio apparet, primi ad sententiam dicendam nomine Romani Pontificis interrogantur; primi sententiam dicunt, Et licet primus Imperator & federit & subscripserit, non tamen ut iudex, sed honoris causâ, & tantum non consentiens iis quæ à Synodo decreta fuere: Ego (inquit) N. fidelis in Christo Iesu Deo Imperator Romanorum, consentiens omnibus quæ definita sunt, & ea recipiens. Non igitur ipse definit, sed quod definitum fuerat acceptavit. Contra verò Concilii Præsides ita subscribunt: Ego N. definitus subscripsi. In septimo Concilio generali, fuit

Ni.

Nicenum secundum, anno 787. celebratum, lo-
co Pontificis Romani, præfuerunt Petrus Ar-
chipresbyter, & Petrus Presbyter, Abbas Mo-
nasterii S. Sabæ urbis Romanæ, qui ut ex Con-
cilio constat, primi sederunt, primi interrogati
sententiam tulerunt, primi subscripserunt. In
octavo generali, quod fuit Constantinopolita-
num quartum, anno 869. celebratum, præse-
derunt Romani Pontificis Legati, Donatus &
Stephanus Episcopi, cum Marino Diacono :
qui primi sententiam dixerunt & subscripserunt,
si rogati fuisset, ut ante omnes subscriberet.
In aliis Conciliis generalibus postea in Ecclesia
celebratis, ipsi Pontifices Romani, per se ipsos
immediate præfuerunt, ut in quatuor Latera-
nensibus, in duobus Lugdunensibus, in Vien-
nensibus, Florentino, & Lateranensi quinto, sub
Leone X. celebrato. In Tridentino verò sub
Paulo III. incæpto, & sub Pio IV. finito,
præfuerunt varii Cardinales, à Summis Pon-
tificibus qui tunc Ecclesiam regebant, dele-
gati.

Denique suaderi potest conclusio ex SS. Pa-
tribus, præsertim ex D. Bernardo libro 2. de
Consideratione cap. 8. ubi Eugenium Roma-
num Episcopum alloquens, sic ait : Age inda-
gemus diligentius quæ sis, quam geras pro tempore
personam in Ecclesia Dei? Quis est Sacerdos Magnus,
Summus Pontifex. Tu Princeps Episcoporum, tu
heres Apostolorum, tu primatu Abel, gubernatu Noë,
Patriarchatu Abraham, dignitate Aaron, authori-
tate Moyses, iudicatu Samuel, Petrus potestate,
imitatione Christus : Et infra : Alii in partem solici-
tudinis, tu in plenitudinem potestatis vocatus es. Alio-
rum potestas certis archatur limitibus, tua extendi-
tur & in ipsos qui potestatem super alios accepe-
runt.

Denum ad ejusdem veritatis confirmatio-
nem placet hæc transcribere titulum Epistolæ
quam Orientales ad Julium III. per Simonem
Sulicam, totius Orientis ab Euphrate usque ad
Iudæos Patriarcham scripserunt, quam Malus
Bloxellanus ex Syriaco Latinam sciam publi-
cavit, ut testatur Spondanus anno 1553. num. 16.
Hujus ergo ad Pontificem Epistolæ hæc erat in-
scriptio : Patri Patrum, & Pastori maximo, con-
suetudine mitras, ungentique Sacerdotes & ingenti
cuius, Petro temporis nostri, ac Pauli dierum no-
strorum, & cingulo comprehendenti universum coe-
lestem Christianorum : qui es loco Christi Domini nostri.
Tu sedes in sede alta & sublimi Principis Apostolorum,
tenentis claves regni celestis : cui ore suo salutari Do-
minus noster dixit, Quicquid ligaveris in terra, erit
ligatum & in celo ; & super eum fundavit Ecclesiam
suam, adversus quam porta inferi nihil valebunt in
generatione generationum. Nunc porrò tibi dedit eam
Christus Deus noster, & Salvator noster, ut sedear
super eam. Tu item es fons vivus, cuius aqua non de-
ficiunt ; & quicquid siverit, æquum est, ut ex te bibat
aquas vitales, ut sedet fons suam. Tu es lucerna que
non extinguatur, sed illustrat omnes creaturas, ut can-
dela que est supra candelabrum, & ut Ioannes Bapti-
sta, qui posuit dexteram suam super caput Christi Dei
nostri, & in te videt lumen universæ Republicæ Chri-
stianæ, que est proles Ecclesiæ sanctæ. Tu es murus
fortis civitatis, & matrix civitatum Romæ, quam
piscatus est Princeps Discipulorum Petrus, & prudens
architectus Paulus, qui lumen præbuerunt omnibus ho-
minibus discentibus atque imperantibus errore Satana. Tu es

caput omnium Patrum, sicut erat Petrus caput omnium
Discipulorum, cui est data sedes alta & sublimis in
terra ; sic huius ultimus temporibus alta & excelsa est se-
des tua, ipsa Roma, magna & celeberrima.

Dico tertio, conjunctionem primatus univer-
salis Ecclesiæ cum Episcopatu Romano, neque
esse de jure humano Imperatorum, nec de jure
purè Ecclesiastico, seu ex sola dispositione Petri,
quitalam conjunctionem fecit, sed etiam de ju-
re purè divino instituto à Christo, id est ex spe-
ciali ordinatione Christi, subindeque ad Eccle-
siæ universalis primatum, non posse alium eligi,
quàm Episcopum Romanum.

prima pars constat, quia ut supra art. 1. osten-
sum est, Principes seculares nullum jus habent
in res Divinas & Ecclesiasticas, sed solum in tem-
porales & humanas. Unde falsum est quod de
Phoca Imperatore, & Pipino Gallorum Rege
commentatur Calvinus, quod ille primatum
dederit Bonifacio III. hic jurisdictionem in Gal-
liam Zachariæ ; constat enim ante Pipinum Ro-
manos Pontifices jurisdictionem spirituales habuisse in Gallos, & Phocam tantum decla-
rasse Imperiali Edicto contra Cyriacum Patriar-
cham Constantinopolitanum Oecumenicitu-
lum sibi usurpantem, soli Episcopo Romano ju-
re competere : ut videre est apud Baronium an-
no 606.

Secunda verò pars non est ita certa : nam Sotus
in 4. dist. 24. quæst. 2. art. 3. Bannez 2. 2. quæst. 1.
art. 10. dubio 4. & alii docent, jure divino supre-
mum Pontificatum non esse annexum Episcopatu
Romano, sed tantum ex jure Ecclesiastico, &
ex facto D. Petri, qui cum primatum à Christo
esset consecutus, Antiochenam sedem deferuit,
& Romæ sedem suam usque ad mortem figere
voluit ; ideoque dicunt Ecclesiæ constitutione
fieri posse, quod Summus Pontifex Sedem Ro-
manam cum altera mutet, seu alibi transferat,
vel etiam quod nulli se sedi abdicat, instat Pauli,
qui nusquam sedem statam & fixam habuit.

Opposita tamen sententia, quam tenent Ca-
jetanus opusculi de Primatu Romanæ Ecclesiæ,
Canus libro de Locis theol. cap. 4. 5. & 6. Tur-
recremata in cap. Rogamus, Bellarminus, Valen-
tia & alii, quibus novissimè subscripsit Domini-
cus à S. Trinitate, Carmelita discalceatus, to-
mo 3. Bibliothecæ theologicæ lib. 3. sect. 4. cap.
8. videtur probabilior : tum quia Marcellus Papa
in Epistola ad Antiochenos scribit Petrum Do-
mino jubente venisse Romam, & ibi fixisse suam
sedem : Petri sedes (inquit) primitus apud vos fuit,
postea JUBENTE DOMINO, Romam translata
est. Tum etiam, quia D. Ambrosius lib. 5. Epi-
stolæ 32. D. Gregorius in explicatione 4. Psal-
mi penitentialis, & Egeleppus libro 3. de Exci-
dio hierosolymitano cap. 2. narrant, cum Petrus
carcere solutus, Romam exiret, Christum illi oc-
currisset & Petro interroganti, quò pergeret, re-
spondisse : Vado Romam iterum crucifigi. Quo re-
sponso Perum intellexisse dicunt, sibi divinitus
mandari ut Romam reverteretur, & ut morte
suâ supremum orbis Pontificatum in Romana
Sede perpetuo stabiliret. Quod urget Papa Ge-
lasius in decreto de Scripturis Apocryphis. Ad-
do quod, nisi speciali Dei ordinatione, ac divi-
no proinde jure supremus Ecclesiæ primatus ef-
set inseparabilis à Sede Romana, fuisset aliquan-
do separatus ; cum tot fuerint hujusmodi sepa-
rationis occasiones, tempore Imperatorum

Nn 3. Tyrannorum

Tyrannorum, Gothorum, & aliis, quod tamen nusquam factum legimus. Quando enim Summi Pontifices Galli, Clemens V. Joannes XXII. Benedictus X. Clemens VI. Innocentius VI. Urbanus V. & Gregorius XI. Avenionem in Gallia 73. annorum spatio commorati sunt, non definebant esse Romani Episcopi, & dignitas Pontificatus semper remansit in illis Pontificibus Episcopatu Romae conjuncta, ut videre est in Bullis Pontificiis ibi ab illis datis.

91. Varias autem hujus divinae ordinationis & institutionis assignat congruentias Baronius Tomo primo Annalium, quarum praecipua exurbis splendore & maiestate sumitur: decebat enim ut sicut olim ante Christi adventum electa fuit Ierosolyma caput & sedes omnium Synagogarum, in qua Summus Pontifex cum suo Concilio resideret: ita post ejus in caelum ascensum, egeretur Roma caput & sedes totius orbis, in qua Christi Vicarius resideret, ut lux veritatis quae in omnium gentium revelabatur salute, efficacius se ab ipso capite per totum mundi corpus diffunderet (ait Leo Papa) magisque constaret doctrinae Evangelicae virtus & efficacia, ut quae fuerat omnium errorum auctrix, fieret magistra cultrixque veritatis. Hic (subdit idem Papa) conculeanda Philosophia opinioniones, hic dissolvenda erant terrene sapientiae vanitates, hic confutandi demonum cultus, hic omnium sacrilegiorum impietas destruenda: ubi diligentissima superstitione habebatur collectum, quidquid usquam fuerat vanis erroribus institutum.

Serm. 1.
de SS.
Petro &
Paulo.

Ex his intelliges. Romanum Episcopatum, & primum totius Ecclesiae, non esse duas sedes, aut duos Episcopatus, sed unum, qui Petri factus, & Christi mandato, erectus est ad Episcopatum totius orbis, in cuius signum non datur nisi unum pallium Episcopo Romano, ut notavit Bellarminus libro de Pontifice.

§. II.

Solvuntur Objectiones.

92. Contra primum Romani Pontificis obijciunt Haeretici: Concilium Nicaenum non totum orbem, sed certam regionem regendam assignat Romano Pontifici: Ergo non habet primum in totam Ecclesiam. Consequentia patet, Antecedens probatur ex Canone sexto illius Concilii, ubi sic habetur: Antiqua consuetudo servetur per Aegyptum, Lybiam, & Pentapolim, ita ut Alexandrinus Episcopus horum omnium habeat potestatem; quia & urbis Romae Episcopo parilis mos est. Quibus verbis (inquit Calvinus) assignatur Romano Pontifici certa regio gubernanda, eaque perexigua, declaraturque unus ex Patriarchis, non autem caput aliorum.

93. Verum ad hunc Canonem duplex adhiberi potest solutio. Prima est, Nicaenum eo loco non comparare Episcopum Alexandrinum cum Romano Pontifice, ut Pastore universali, sed tantum ut Patriarcha Occidentis, & in eo ambos ut Patriarchas paritem velle habere potestatem in Ecclesiis variarum Provinciarum, sibi ut Patriarchis subditas. Quod ut magis explicetur: Sciendum est, Romanum Pontificem, praeter summum totius orbis Pontificatum, cuius beneficio in quolibet Patriarchas jus habet, tribus aliis dignitatibus instructum & decoratum esse. Prima, quod sit Episcopus urbis Romae: Secunda, quod Archiepiscopus, tertia, quod Pa-

triarcha. Quatenus Episcopus, potestas ejus Romano districtu coercetur; ut Archiepiscopus latius se extendit, sic enim vicini Episcopi ei specialius quam reliqui totius orbis subijciuntur: quatenus vero Patriarcha, quasdam Provincias, ut & reliqui Patriarchae, sub suo regimine habet, multo tamen ampliores quam alii. In dignitate ergo Patriarchatus, parilis illi mos est, iuxta praedictum Canonem Concilii Nicaeni, cum Patriarcha Alexandrino, & ceteris Patriarchis, quia nimirum ut Patriarcha, praestit suis Provincis, ad modum aliorum Patriarcharum.

Secunda, & forte melior hujus Canonis explicatio est, Alexandrinum Patriarcham debere gubernare illas Provincias, quia Romanus Pontifex, ante omnem Conciliorum definitionem, consuevit permittere Episcopo Alexandrino regimen Aegypti, Libyae, & Pentapolis; sive consuevit per Alexandrinum Episcopum illas Provincias gubernare. Sic intellexit hunc Canonem Nicolaus I. in Epistola ad Michaellem, ubi ait Concilium Nicaenum nihil statuisse circa Romanam Ecclesiam, quoniam potestas ejus non ab hominibus, sed a Deo est, sed tantum ex forma Romanae Ecclesiae constituisse statum aliarum Ecclesiarum. Illuc videtur suffragari textus Graecus, *τοιοῦτοῦ δὲ ἐστὶν*, id est hoc asserunt, quod non significat paritatem, sed aequalitatem inter Alexandrinum & Romanum Episcopum, ut notat Joverius ad marginem hujus Canonis. Et sane quod haec interpretatio legitima sit, & Concilium eo Canone non intendat certam regionem regendam assignare Romano Episcopo, eique primum in totam Ecclesiam denegare, ut contendit Calvinus, patet primo ex eo quod in Concilio Chalcedonensi Act. 161. a Paschasio Episcopo sic canon ille sextus Concilii Nicaeni recitatur: Ecclesia Romana semper habuit primum, antiqua autem consuetudo servetur &c. Quocirca Patres Concilii post lectum illum Canonem dixerunt: Perpendimus omnem primum, & honorem praecipuum, secundum canones, & antiquae Romae Deo amantissimo Archiepiscopo conservari.

Unde valde probabile est quod Bellarminus asserit in libris vulgatis deesse initium huius Canonis sexti Concilii Nicaeni, nimirum verba illa a Paschasio in Chalcedonensi recitata: Ecclesia Romana semper habuit primum. Nam Julius I. Epistola ad Orientales Episcopos ait ex decreto Nicaenae Synodi definitum esse, Romanam Ecclesiam inter omnes primum tenere; ipsa quoque sacrosancta Synodus Can. 39. supra conclus. 2. relato, & in Bibliotheca Marcelli II. arabice scripto, haec habet: Sic praestit Patriarcha in omnibus qui sub potestate ejus sunt, sicut ille qui tenet sedem Romae, caput est & Princeps omnium Patriarcharum.

Obijciunt secundo Haeretici: Gregorius Magnus lib. 4. Epist. 32. recusat dici universalem Episcopum, & hoc nomen, tanquam prophanum, ac fastum & superbiam praeseferentem, respuit. Et in alia Epistola haec scribit: Ecce in praefatione Epistola quam ad meipsum qui prohibui direxisti, superba appellationis verbum, universalem me Papam dicens, imprimere curasti, quod peto mihi ultra sanctitas vestra non faciat. Ergo censet B. Gregorius, Romanum Pontificem non habere primum in universalem Ecclesiam.

Respondeo nomen hoc *Universalis Episcopi*, a quo vocum esse, & duobus modis intelligi & usurpari posse. Primum quidem ut ille qui dicitur uni-